

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ – ІНСТРУМЕНТ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЇЇ ДОСТОВІРНОСТІ

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», фінансова звітність – це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітний період [4].

Під фінансовою звітністю, як правило, розуміють сукупність форм звітності, складених на підставі даних фінансового обліку з метою надання користувачам узагальненої, повної, неупередженої, правдивої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства, а також зміни в його фінансово-майновому стані за звітний період у зручній та зрозумілій формі для прийняття цими користувачами відповідних бізнесових рішень.

Таким чином, фінансова звітність підприємств формується за даними фінансового обліку і відповідно до НП (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», складається із: балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал, приміток до фінансової звітності, додатку до річної фінансової звітності (інформації за сегментами). Юридичні особи усіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із вимогами законодавства) повинні дотримуватися вказаного положення та норм (п2 р.ІНП(С)БО 1), що ним передбачені[5].

Інформація, що подається у фінансовій звітності, повинна правдиво адекватно відображати дійсний, істинний стан справ на підприємстві стосовно формування його фінансових результатів, руху грошових потоків та фінансового стану в цілому. Тому, окрім таких якісних характеристик як дохідливість, доречність, зіставність, інформація, що відображається у фінансовій звітності повинна бути достовірною.

Під достовірністю розуміють форму існування певної істини, що обґрунтовується чим-небудь з метою пізнання суб'єкта, об'єкта або відповідного явища. Що ж стосується фінансової звітності, то інформація що представлена у ній визнається достовірною, якщо вона правдиво, за усіма аспектами, відображає господарську діяльність

підприємств, а також не містить істотних помилок (викривлень) та необ'єктивних оцінок. При проведенні аудиторської перевірки власне і виявляють ступінь достовірності інформації, яка узагальнюється в регістрах обліку та формах фінансової звітності тобто зменшують або знімають невизначеність інформації стосовно господарської діяльності, майнового стану підприємств його фінансових результатів та можливості прийняття на цій основі відповідних управлінських рішень.

При цьому достовірність фінансової звітності забезпечується за умови дотримання підприємствами при її формуванні таких основних принципів як: повнота; автономність, послідовність, безперервність, історична (фактична) собівартість, нарахування, перевага суті над юридичною формою, єдиний грошовий вимірник, періодичність та інших принципів [4].

Враховуючи принцип повноти, фінансова звітність підприємства повинна містити всю інформацію як про фактичні так і потенційні наслідки операцій та подій, що є важливим при обґрунтуванні та прийнятті рішень. При цьому звітність крім балансу, звіту про фінансові результати, власний капітал та рух грошових коштів містить ще й примітки до фінансової звітності, де розкривається інформація щодо облікової політики підприємства та її змін, а також детально пояснюються статті окремих звітів. Крім того, примітки містять важливу для користувачів фінансової звітності інформацію стосовно операцій із пов'язаними сторонами, подій, що відбулися після дати балансу(оголошення дивідендів за акціями тощо).

Згідно принципу автономності підприємство розглядається як юридична особа, що є нейтральною до його власників, тому особисте майно і зобов'язання власників у фінансовій звітності підприємства не повинні відображатися [4].

Підприємство формує фінансову звітність на основі обраної облікової політики, яка із року в рік, згідно принципу послідовності, має ним застосовуватися. Якщо підприємство змінює облікову політику, то такі зміни слід обґрунтувати і розкрити у фінансовій звітності відповідно до П(С)БО 6.

Оцінка активів, зобов'язань підприємства, згідно принципу безперервної діяльності, здійснюється із припущення, що воно не збирається припиняти свою діяльність (ліквідуватися) а продовжуватиме її і надалі [4]. У випадку, коли підприємство припиняє свою діяльність (ліквідація), то воно насамперед покриває усі свої зобов'язання перед кредиторами, а потім вже перед власниками. За

таких обставин оцінка статей балансу за історичною собівартістю втрачає доречність і з метою забезпечення достовірності звітності їх переоцінюють за ринковою вартістю.

Фінансові результати підприємства визначаються шляхом порівняння доходів звітного періоду з витратами, які були понесені для їх отримання згідно принципу нарахування. Слід вказати, що доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошових коштів [4].

Правдиве подання інформації у фінансовій звітності та регістрах бухгалтерського обліку вимагає дотримання принципу переважання суті над формою, відповідно до якого операції на підприємстві слід обліковувати виходячи із їх змісту, а не лише з юридичної точки зору.

Узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій оцінці – тисячах гривень без десяткових знаків відповідно до принципу єдиного грошового вимірника [4].

Оцінюючи активи підприємства, його майно, на основі врахування принципу історичної (фактичної) собівартості виходять із пріоритетності відображення витрат на їх виробництво та придбання.

Слід вказати, що діяльність підприємства розподіляється на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Кожен суб'єкт господарювання повинен застосовувати в бухгалтерському обліку такі методи оцінки, які запобігають заниженню зобов'язань та витрат і завищенню оцінки його активів і доходів. Тому, збитки та зобов'язання необхідно відображати у регістрах обліку, коли є свідчення щодо ймовірності їх виникнення, а активи, доходи – лише у тому випадку, коли підприємство реально їх отримало. Наприклад, підприємство списує на витрати та вираховує із загальної суми дебіторської заборгованості так звану сумнівну заборгованість у тому періоді, коли з'явилися сумніви щодо можливості її погашення.

Таким чином, дотримання підприємствами вказаних принципів у комплексі та у нерозривній єдності сприяє належному грамотному складанню фінансової звітності та об'єктивному відображенню інформації у різних її формах.

Фінансова звітність є одним із важливих об'єктів аудиту. Аудиторська перевірка виконується суб'єктом аудиторської діяльності з використанням спеціальних знань (за допомогою прийомів і способів: загальнонаукових, розрахунково-аналітичних, методичних прийомів документального та фактичного контролю) з метою підтвердження

достовірності інформації відображеній у ній. При цьому аудиторів слід пам'ятати, що користувачів оприлюдненої фінансової звітності можуть цікавити показники всіх форм звітності. Саме тому, формуючи думку щодо достовірності звітності важливо не тільки отримати уявлення про правильність складання її форм, а й наскільки зміст кожного елемента представленої підприємством звітності відповідає встановленому інформаційному завданню [1].

Проведення аудиту фінансової звітності визначається метою та завданнями.

Мета аудиту фінансових звітів суб'єкта господарювання відповідно до МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиту фінансових звітів», полягає у наданні аудиторів можливості висловити думку про те, чи складені фінансові звіти в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосованої концептуальної основи фінансової звітності [2]. Тобто метою є незалежна експертиза для встановлення реальності та достовірності фінансової звітності, своєчасності та точності її показників, що в свою чергу і підвищує рівень довіри користувачів до неї.

До основних завдань аудиту фінансової звітності можна віднести:

- перевірку дотримання нормативно-правових активів, що регулюють правила ведення фінансового обліку та складання фінансової звітності, правильності оцінювання активів, власного капіталу та зобов'язань;
- перевірку законності, повноти, достовірності та точності відображення у фінансовому обліку і фінансовій звітності витрат, доходів та фінансових результатів діяльності підприємства за період, що досліджується;
- перевірку обґрунтованості суджень і припущень при визначенні обліковим персоналом облікових оцінок, розкриття у примітках до фінансової звітності підприємства усіх суттєвих аспектів облікової політики;
- вивчення взаємозв'язку та пошук можливих суперечностей між окремими показниками різних форм звітності.

Література:

1. Адамик, О.В. Автоматизація бухгалтерського обліку у кількох стандартах: методичні підходи та способи їх реалізації [Текст]/О.В. Адамик//Тенденції розвитку обліку і аналізу як складових інформаційної системи менеджменту підприємства: матеріали II

Міжнар. наук.-практ. конф.[м. Тернопіль, 29-30 листоп. 2012 р.]/редкол.: Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, З.В. Гуцайлюк [та ін.].- Тернопіль: ТНЕУ, 2012.-С. 4-6.

2. Адамик, О.В. Банки даних: принципи їх роботи і використання для вирішення завдань обліку й аналізу // «Сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: глобальні виклики – управлінські рішення» [Текст]: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю Chartered Institute of Management Accountants (CIMA). (м. Ірпінь, 29 березня 2019 року) / Ірпінь: Видавництво Університету ДФС України, 2019. – 281 с.

3. Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Ужгород, 2016. Вип. 6 Ч. 2. С. 105–107.

4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (2016-2017р). URL: <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017> (дата звернення 15.04.2019).

5. Панасюк В., Саченко С. Оцінка діяльності підприємств готельного бізнесу // Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі. – Матеріали VII Регіональної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та студентів. – Тернопіль, ТНТУ. – С. 88-91

6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12. 2017р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення 15.04.2019).

7. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність. Закон України від 16.07.1999р №996-XIV.Дата оновлення: 16.11.2018, № 2545-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 15.04.2019).

8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р.№ 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 12.04.2019).